



Redaktorius: Virgaudas GUDAS
tel.: (8-5) 261-79-08
el.p.pastoge@respublika.net

PASTOGĖ



Šilti ir jaukūs namai



www.paroc.lt

ES įkinkė Vilnių į milijonų paieškas

Eltos nuotr.

Ignalinos elektrinės uždarymas - ne vienintelis Lietuvos įsipareigojimas stojant į ES šalių bendriją, susijęs su didžiausiomis šalies energetikos įmonėmis. Vilniaus elektrinės iki 2016 metų privalo iš esmės apriboti oro taršą. Ar investicijos į taršos mažinimą brangins šilumos energiją, šiandien priklauso nuo Vilniaus valdžios.

Vytėnis GIRIŪNAS

Iki 8,5 karto griežčiau

Šiuo metu šilumos energiją sostinėje tiekia trys elektrinės, veikiančios Savanorių prospekte, Baltupiuose ir Gariūnuose. ES reikalavimuose numatyta iki 2016 metų Vilniui taikyti pereinamąjį laikotarpį.

Jam pasibaigus, elektrinėse deginant mazutą, išmetamų sieros oksidų norma griežtės 8,5 karto, išmetamų kietųjų dalelių kiekis privalės mažėti 2,5 karto. Azoto oksidų, išmetamų į aplinką deginant gamtines dujas, kiekį įsipareigota sumažinti 3,5 karto.

Iš Rusijos importuojamos gamtinės dujos yra pagrindinis kuras gaminant vilniečiams šilumą. Nuolat brangstančios dujos kas mėnesį reguliuoja šilumos energijos kainą. Šiandien net 15 centų iš 21,10 cento už kilovatalandę (ct/kWh) be pridėtinės vertės mokesčio (PVM) šilumos energijos tarifo sudaro sostinėje šildančios bendrovės "Vilniaus energija" išlaidos gamtinėms dujoms ir mazutui įsigyti. Dar 1,34 ct/kWh be PVM tarife vilniečiams sudaro vadinamasis "Imbraso mokesčiai", susidaręs, kai ankstesnioji sostinės valdžia, vadovaujama partijos "Tvarka ir teisingumas" nario Juozo Imbraso, smarkiai pabrangus dujoms, atsisakė keisti šilumos kainas ir mokesčius už pabrangusią energiją nukėlė ateičiai.

Dvi pasirinkimo galimybės

Šiandien Vilnius turi dvi realias išeitis, kurios leistų iki 2016 metų įgyvendinti taršioms elektrinėms keliamus reikalavimus. Viena jų - sostinės šilumos ūkį pritaikyti alternatyviems energijos šaltiniams, mažiau taršiam vietiniam biokurui, naudoti. Antroji - investuoti į išmetamų dūmų valymo filtrus.

Mokslininkų skaičiavimu, modernių dūmų valymo įrenginių kaina Vilniui viršytų 1 mlrd. litų. Tokios sumos Vilnius biudžete neieškotų net didžiausiu optimizmu. Abejojančių, kad tokio dydžio išlaidos teršalų gaudyklėms smarkiai padidintų šilumos energijos kainą centralizuotai besišildantiems vilniečiams, nėra.

Maža to, Vilnius, investavęs milijardą į dūmų valymo įrenginius, taptų amžiams priklausomas nuo vienintelio dujų tiekėjo - Rusijos kompanijos "Gazprom" diktuojamų kainų.



► **SALYGA.** Prancūzijos kompanija "Dalkia" šimtamilijoninėms investicijoms mūsų sostinės šilumos ūkyje įsipareigotų, jei Vilniaus savivaldybė pratęstų šilumos tinklų nuomos sutartį dvidešimčiai metų - nuo 2016 iki 2036 metų

Alternatyva - biokuras

Į kryžkelę patekusiai ir investicijų ieškančiai sostinės savivaldybei žaliuoju keliu pasiūlė žengti Prancūzijos energetikos įmonių grupė "Dalkia", valdanti "Vilniaus energiją". Kompanija pateikė pla-

šaltinių pagaminama 9 proc. sostinei reikalingos šilumos.

"Dalkia" atstovų teigimu, šis žingsnis leistų ateityje nedidinti šilumos kainos gyventojams. Atvirkščiai - šilumos tarifas sostinėje mažėtų 2,3 procento.

šiluma kainuoja tuose miestuose, kuriuose šilumai gaminti plačiai naudojamas vietinis biokuras.

Praėjusį šildymo sezoną mažiausia šilumos kaina pasižymėjo Ignalina, Molėtai, Širvintos, Tauragė, Kelmė, Raseiniai, Varenė, Šilalė, Švenčionys, Birštonas, Mažeikiai, Šilutė, Utena, juose biokuro dalis viso kuro balanse sudaro nuo 50 iki 100 procentų. Pavyzdžiui, Ignalinoje šilumos energija kainavo 16,94 ct/kWh, Molėtuose - 17,04 ct/kWh, Tauragėje - 17,46 ct/kWh.

Šiuos skaičius didžiaja dalimi lėmė kuro kaina - vietinis biokuras ne tik mažiau taršus, bet ir du kartus pigesnis už importuojamas gamtines dujas, kurios ateityje tik brangs. Praėjusį šildymo sezoną šilumos tiekimo įmonės už gamtines dujas mokėjo 1242 litus už toną naftos ekvivalento, už biokurą - 566 litus.

Žaliuoju keliu

Lietuvos miestų praktika rodo, kad šiandien pigiausiai

► **Lietuvos miestų praktika rodo, kad šiandien pigiausiai šiluma kainuoja tuose miestuose, kuriuose šilumai gaminti plačiai naudojamas vietinis biokuras**

na, kaip šilumos ūkį pritaikyti biokurui, kuris yra nuo 40 iki 80 procentų mažiau taršesnis už gamtines dujas ir mazutą, deginti.

Į naujo kuro diegimą "Dalkia" iki 2015 metų siūlo apie 670 mln. litų, į biokuro, kaip kuro rūšies, diegimą - dar 296 mln. litų investicijas. Teršalų mažinimo priemonėms kompanija skirtų 180 mln. litų. Dar 414 mln. litų "Dalkia" investuotų į esamą Vilniaus šilumos tinklų turtą. "Dalkia" investicijose leistų užtikrinti ES įsipareigojimuose numatytą taršos sumažinimą Vilniuje. Kompanijos siūlomas planas leistų 60 proc. šilumos energijos Vilniuje pagaminti naudojant biokurą. Šiuo metu Vilniuje iš atsinaujinančių

Šimtamilijoninėms investicijoms kompanija įsipareigotų, jei Vilniaus savivaldybė pratęstų šilumos tinklų nuomos sutartį dvidešimčiai metų - nuo 2016 iki 2036 metų.

Siūlo darbą

ŽURNALISTUI (ŽURNALISTEI),
puikiai išmanančiam (-iai) ekonomiką,
transporto problemas

Gyvenimo aprašymą su publikacijų pavyzdžiais siųsti iki gegužės 15 d. adresu cv@respublika.net

Specialistas pataria

► Kaip elgtis su namų apyvokos daiktais

XXI amžiaus žmogaus bute yra daugybė prietaisų, sklaidžiančių elektromagnetinę spinduliuotę. Kaip nuo jos apsisaugoti? Ką reikėtų prisiminti, - nuo elektromagnetinės spinduliuotės apsaugo gelžbetonio siena. Plytų, gipso kartono ir medinės pertvaros, - menka apsauga. Pavojausia yra spinduliuotė, veikianti nuolatos ir ilgai, tarkime, miegant arba dirbant. Todėl atkreipkite dėmesį į tai, kas jus supa.

Ypač didelį pavojų kelia name esančios transformatorinės pastotės. Taip pat atkreipkite dėmesį į elektros skirstymo skydelius: jei laiptinėje yra skydelis, į kurį iš rūsiu ateina kabelis, iš ten išsiskojantis po visą namą, nuo tokio skydelio gali skliti nepaprastai stipri spinduliuotė, veikianti aplinkinius butus, įskaitant viršutinius ir apatinius aukštus. Pavojausia yra zona 3 m atstumu nuo sienos, besišliejančios prie skydelio; čia jokiū būdu negalima įrengti darbo vietos arba miegoti. Geriau ten pastatykite spintą.

Radio telefonai ir jų bazės. Nelaikykite prie pat lovos, padėkite bent už pusmetrio nuo galvos.

Mikrobangės. Tai pats galingiausias elektromagnetinės spinduliuotės šaltinis. Jei įjungiate mikrobangę 1-2 min., tai nieko baisaus. Jos pavojingesnės žmonėms, dirbantiems visuomeninio maitinimo sistemoje, kai vienoje patalpoje įjungiamos kelios krosnelės.

Šaldytuvai. Jei šaldytuve įdiegta sistema "No frost", jo spinduliuotė yra stipresnė. Jis turi stovėti bent 1-1,5 m nuo poilsio vietos. Paprastam šaldytuvui pakanka 0,5 m atstumo.

Kompiuteriai, nešiojamieji kompiuteriai. Šiuolaikinių kompiuterių spinduliuotės intensyvumas yra gerokai mažesnis už senų, užtat jos sklaidimo zona yra gerokai platesnė. Todėl nepalikite kompiuterio prie lovos, nakčiai geriau išjunkite.

Televizorius. Priešingai paplitusiai nuomonei, stipriausią spinduliuotę sklaidžia ne ekranas, o užpakalinis paviršius. Nepavojingas atstumas - 1,5-2 m nuo lovos.

Mobilieji telefonai. Jie turi būti ne arčiau kaip 1,5-2 m nuo jūsų, ypač naktį. Pavojausia, kai mobilusis padėtas prie galvos, tada jos audiniai "sugeria" didelę dalį elektromagnetinių spindulių. Jei kasdien mobiliu juo kalbate ilgiau kaip valandą, kartą per metus patartina apsilankyti pas gydytoją. Telefono galingumas didėja užmiestyje. Mieste yra daug stočių, todėl signalui priimti mobilusis naudoja tik 10-20 proc. savo galios.

Slapti elektromagnetinės spinduliuotės šaltiniai. Kad ir kaip būtų keista, tai gali būti šildymo, vandentiekio sistemos, namo metalinės konstrukcijos. Elektromagnetinės spinduliuotės šaltiniais jie tampa atsitiktinai: tarkime, kas nors ant vandentiekio vamzdžio pakabina kabelį arba panaudoja vamzdį elektros tiekimo sistemai įžeminti - ir štai juo į namą be vandens teka srovė, 2 m atstumu sukuriama elektromagnetinė lauka. Šis laukas pavojingas tuo, kad jis jus veikia nuolatos, tegu ir nestipriai. Jei tai tęsiasi ne vienus metus, kyla nuolatinis pavojus sveikatai.

Nepertaukiamo maitinimo šaltiniai (UPS) (nepainiokite su filtrais). UPS - vieni galingiausių spinduliuotės šaltinių, o juk mažai kas kreipia į juos dėmesį. Kuo toliau jie bus nuo lovos ir darbo vietos, tuo geriau.

Parengė Milda KUNSKAITĖ